

Til lovforslag nr. L 65. Tillæggsbetænkning afgivet af Retsudvalget den 25. maj 1999

Tillæggsbetænkning

over

Forslag til lov om undersøgelse af politiets efterretningsvirksomhed på det politiske område og af de aktiviteter, der var baggrunden for denne virksomhed

Udvalget har, efter at lovforslaget ved 2. behandling blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i et møde.

Der er af justitsministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå samt en henvendelse fra Københavns Universitet, Det juridiske Fakultet, og Aarhus Universitet, Juridisk Institut, er optrykt som bilag til tillæggsbetænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres, Enhedslistens og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med det af justitsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (Venstres, Det Konservative Folkepartis og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* og vil stemme hverken for eller imod det stillede ændringsforslag.

Et flertal inden for mindretallet (Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) bemærker, at de betæneligheder, som Venstre og Det Konservative Folkeparti har givet udtryk for i betænkningen over lovforslaget med hensyn til vanskelighederne ved at udpege uvildige medlemmer til kommissionen, er forstærket gennem det brev af 19. maj 1999, der er fremsendt af Det juridiske Fakultet ved Københavns Universitet og Juridisk Institut ved Aar-

hus Universitet, optrykt som bilag til tillæggsbetænkningen.

Venstre og Det Konservative Folkeparti finder det endvidere principielt betænkeligt, at ministeren i et svar på spørgsmål fra Retsudvalget nu refererer en forhåndstilkendegivelse fra højesteretsdommer Hugo Wendler Pedersen, jf. svar på spørgsmål nr. 369, der er optrykt som bilag til tillæggsbetænkningen. Venstre og Det Konservative Folkeparti finder, at det er svært uheldigt, at en højesteretsdommer derved involveres i en politisk strid, og Venstre og Det Konservative Folkeparti finder, at det med det pres, som ministeren derved lægger på kommissionen, bliver endnu vanskeligere at have tillid til kommissionens uvildighed.

Et *andet mindretal* (Dansk Folkepartis og Fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* og vil stemme imod det stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af *justitsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, SF, RV, EL og KRF):

Til § 1

1) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Justitsministeren udpeger undersøgelseskommissionens medlemmer uden indstilling, i det omfang de i stk. 1, 3. og 4. pkt., nævnte institutioner ikke afgiver indstilling.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

Bemærkninger

I et brev af 19. maj 1999 til Folketinget har dekanen ved Det juridiske Fakultet på Københavns Universitet og fg. institutleder ved Juridisk Institut på Aarhus Universitet anmodet Folketinget om, at det ikke pålægges fakultetet/instituttet at afgive indstilling vedrørende medlemmer af undersøgelseskommissionen.

Efter de oplysninger, der foreligger for Justitsministeriet, indtager de historiske institutter ved Københavns og Aarhus Universitet ikke en tilsvarende holdning.

De betænkeligheder, som er anført i det ovennævnte brev af 19. maj 1999, findes ikke at burde forhindre, at Det juridiske Fakultet ved Københavns Universitet og Juridisk Institut ved Aarhus Universitet anmodes om at indstille 2 medlemmer af undersøgelseskommissionen.

Ændringsforslaget indebærer derfor en oprettholdelse af lovforslagets § 1, stk. 1, som vedtaget ved 2. behandling. Det betyder, at formanden (en landsdommer) udpeges efter indstilling fra landsretspræsidenterne, at 2 medlemmer udpeges efter fælles indstilling fra Institut for Historie ved Københavns Universitet og Historisk Institut ved Århus Universitet, og at 2 medlemmer udpeges efter fælles indstilling fra Det juridiske Fakultet ved Københavns Universitet og Juridisk Institut ved Århus Universitet.

Opstår der imidlertid en situation, hvor ikke alle de nævnte universitetsorganer til trods for bestemmelsen i stk. 1 afgiver indstilling, vil der være behov for at kunne udpege nogle af kommissionens medlemmer uden indstilling.

Som nyt stk. 2 foreslås derfor indsat en bestemmelse om, at justitsministeren kan udpege undersøgelseskommissionens medlemmer uden indstilling, i det omfang de nævnte universitetsorganer ikke afgiver indstilling. Det forudsættes, at de udpegede medlemmer i så fald skal tilhøre den samme personkreds, som er aktuel ved udpegning af medlemmer efter indstilling fra de pågældende universitetsorganer (dvs. henholdsvis historikere med særlig indsigt i perioden efter 1945 og personer med særlig juridisk sagskundskab, f.eks. juridiske professorer).

Ændringsforslaget indebærer ikke i øvrigt ændringer af lovforslagets § 1 om undersøgelseskommissionens nedsættelse og sammensætning som vedtaget ved 2. behandling den 25. maj 1999.

Endvidere gælder fortsat, at justitsministeren inden udpegningen vil offentliggøre navnene på de personer, der er blevet indstillet, samt i givet fald på de personer, som ministeren uden indstilling agter at udpege som medlemmer af undersøgelseskommissionen. Dette vil – ligesom ved nedsættelsen af kommissionen til undersøgelse af Nørrebro-sagen – ske ved, at oplysningerne oversendes til Folketingets Retsudvalg.

Lissa Mathiasen (S) fmd. Per Kaalund (S) Dorte Bennedsen (S) Else Marie Mortensen (S)

Jan Petersen (S) Anne Baastrup (SF) nfm. Sonja Albrink (CD) Elisabeth Arnold (RV)

Søren Søndergaard (EL) Birthe Rønn Hornbech (V) Inge Dahl-Sørensen (V) Karen Rønde (V)

Tom Behnke (FP) Bendt Bendtsen (KF) Pernille Sams (KF) Peter Skaarup (DF)

Jann Sjursen (KRF)

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 369:

Det bedes oplyst, hvem der rådgav ministeren om grundlaget for en undersøgelse af PET med baggrund i regeringserklæringen fra 1968.

Svar:

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 1, blev regeringens beslutning om at lægge op til en undersøgelse bl.a. udløst af oplysningerne om, at PET – uanset regeringserklæringen fra september 1968 – i perioden 1968-1974 registrerede personer, der »alene er kendt som medlemmer« af bl.a. DKP's og VS's ledende organer.

Inden beslutningen blev truffet, blev spørgsmålet om foreneligheden med regeringserklæringen af den registreringspraksis, der ifølge de pågældende oplysninger var blevet fulgt fra december 1968 til 1974, nøje overvejet og vurderet. Jeg rådførte mig i den forbindelse med mine embedsmænd i ministeriet og med chefen for PET.

Endvidere havde jeg flere grundige drøftelser med højesteretsdommer Hugo Wendler Pedersen, som er formand for Udvalget vedrørende Politiets og Forsvarets Efterretningstjenester, der bl.a. skal komme med forslag til en mere samlet lovgivning om PET's virksomhed og herunder overveje, om der – som det var foreslået i Norge – skal gives adgang (egen acces) til eventuelt ulovligt registrerede oplysninger.

Under disse drøftelser gav Wendler Pedersen udtryk for, at den pågældende registreringspraksis umiddelbart set syntes at rejse alvorlige spørgsmål i forhold til regeringserklæringen af 1968. Wendler Pedersen gav samtidig udtryk for, at han ikke var bekendt med forhold, som umiddelbart kunne give en forklaring på disse spørgsmål.

Wendler Pedersen nævnte i den forbindelse, at han ville orientere udvalget om den omtalte registreringspraksis og de synspunkter, som han havde givet udtryk for over for ministeren.

**Henvendelse fra Københavns Universitet, Det juridiske Fakultet, og Aarhus Universitet,
Juridisk Institut**

Københavns Universitet
Det juridiske Fakultet
og
Aarhus Universitet
Juridisk Institut

19de maj 1999

Til Folketinget.

Det juridiske Fakultet ved Københavns Universitet og Juridisk Institut ved Aarhus Universitet har erfaret, at det overvejes at pålægge dem at medvirke ved udpegningen af medlemmer til den kommission, der skal foretage en undersøgelse af Politiets Efterretningstjeneste.

Rektorkollegiet udtrykte den 30. november 1998 betænkelighed ved, at det – efter det dengang foreliggende lovforslag – skulle tage poli-

tisk stilling til personers egnethed til at indgå i et sådant kommissionsarbejde.

Det juridiske Fakultet og Juridisk Institut deler fuldt ud den betænkelighed og anmoder derfor Folketinget om at gennemføre loven på en sådan måde, at de ikke pålægges denne opgave, der adskiller sig fra de opgaver, hvortil universitære organer har en særlig kompetence.

Med ærbødighed

Vagn Greve
Dekan
Københavns Universitet
og
Gorm Toftegaard Nielsen
Fg. institutleder
Aarhus Universitet